

บทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีต่อการบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษา

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7

The Roles of Basic Educational Institute Committee towards Educational Management of Schools under Nakornratchasima Primary Educational Service Area Office 7

ปรีชา เวชสุวรรณ* ประเสริฐ ภูเงิน** เผ่าพงษ์พัฒน์ บุญกะนันท์***

*นักศึกษาลัทธิศรัทธาธรรมมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

**อาจารย์ประจำคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

***อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

บทคัดย่อ การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษาบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มีต่อการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมาเขต 7 และ 2) เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นผู้แทนภายในสถานศึกษา และผู้แทนภายนอกสถานศึกษา เกี่ยวกับบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มีต่อการบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 โดยกลุ่มตัวอย่างจำนวน 331 คน ได้จากการสุ่มตามตารางของเครจซี่ และมอร์แกน ทำการสุ่มแบบชั้นภูมิอย่างเป็นสัดส่วน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม คือมาตราส่วนประมาณค่า มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.984 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที (Independent Samples t-test) และการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา ผลการวิจัย พบว่า

1. บทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีต่อการบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านการบริหารงานทั่วไป รองลงมาคือ ด้านงบประมาณ ด้านวิชาการ และ ด้านการบริหารงานบุคคล ตามลำดับ

2. การเปรียบเทียบบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีต่อการบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 โดยจำแนกตามผู้แทนภายในสถานศึกษา และผู้แทนภายนอกสถานศึกษา พบว่าโดยรวม และรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ: บทบาทคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน การบริหาร การจัดการศึกษา และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

Abstract : The purposes of this study were to 1) investigate the roles of Basic Educational Institute Committee towards educational management of schools under Nakornratchasima Primary Educational Service Area Office 7, and 2) to compare the roles of those members of committee classified as the representatives inside the schools and outside the schools. The samples were 331 members calculated from the Table of Krejcie and Morgan, and they were sampled by Proportional Stratified Random Sampling. The research instrument was a

questionnaire with the reliability index 0.984. The collected data was analyzed through percentage, mean, standard deviation, t-test Independent Samples, and content analysis. The study found the following results.

1. The overall roles of Basic Educational Institute Committee towards educational management of schools under Nakornratchasima Primary Educational Service Area Office 7 were at the high levels with the highest mean was the general administration, the second one was the budget and academic affairs, and the area of personnel administration had the lowest mean.

2. The overall and each aspect of the roles of the members of the committee were statistical significant different at .01.

Keywords : The Roles of Basic Educational Institute Committee, Educational Management and Basic Educational Institute Committee

บทนำ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 หมวด 5 ว่าด้วยเรื่องการบริหารและการจัดการศึกษา ส่วนที่ 1 การบริหารและการจัดการศึกษา ของรัฐ มาตรา 29 ระบุว่า ให้สถานศึกษาร่วมกับบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น ส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชน โดยจัดกระบวนการเรียนรู้ภายในชุมชน เพื่อให้ชุมชนมีการจัดการศึกษาอบรม มีการแสวงหาความรู้ข้อมูลข่าวสาร และรู้จักเลือกสรร ภูมิปัญญา และวิทยาการต่างๆ เพื่อพัฒนาชุมชนให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการ รวมทั้งหาวิธีการสนับสนุน ให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์พัฒนาระหว่างชุมชน มาตรา 39 ให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหาร และการจัดการศึกษา ทั้งด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไปไปยังคณะกรรมการ และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง และมาตรา 40 ให้มีคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สถานศึกษาระดับอุดมศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญา และสถานศึกษาอาชีวศึกษา ของแต่ละสถานศึกษา เพื่อทำหน้าที่กำกับและส่งเสริมสนับสนุนกิจการของสถานศึกษา ประกอบด้วยผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนครู ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนศิษย์เก่าของสถานศึกษา ผู้แทนพระภิกษุสงฆ์และหรือผู้แทนองค์กรศาสนาอื่นในพื้นที่ และผู้ทรงคุณวุฒิ สถานศึกษาระดับอุดมศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญา และสถานศึกษาอาชีวศึกษา อาจมีกรรมการเพิ่มขึ้นได้ ทั้งนี้ตามที่กฎหมายกำหนด จำนวนกรรมการ คุณสมบัติ หลักเกณฑ์ วิธีการสรรหา การเลือกประธานกรรมการ และกรรมการ วาระการดำรงตำแหน่ง และการพ้นจากตำแหน่ง ให้เป็นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง ให้ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นกรรมการ และ เลขานุการของคณะกรรมการสถานศึกษา (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ. 2545 : 16-25)

จากเหตุผลดังกล่าวแสดงว่าคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีบทบาทในการบริหารสถานศึกษา โดยให้สถานศึกษาร่วมกับบุคคล องค์กรชุมชน หรือสถาบันอื่น เพื่อส่งเสริมความเข้มแข็ง มีการจัดกระบวนการเรียนรู้ สร้างหลักสูตรท้องถิ่นเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนโดยแท้จริง อันเป็นการแสดงถึงการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นมากขึ้น โดยมีตัวแทนจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนศิษย์เก่า ผู้แทนผู้ปกครอง เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษาซึ่งมีอำนาจในการบริหารงานด้านต่างๆ ของสถานศึกษา ทั้งด้านวิชาการ ด้านงบประมาณด้านบริหารงานบุคคล และงานบริหารงานทั่วไป

คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานถือว่า มีอำนาจหน้าที่ในการบริหารงานครอบคลุมทั้ง 4 งานของสถานศึกษา และงานสนับสนุนด้านอื่นๆ แต่คณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐานส่วนมากยังไม่เข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนเอง รวมทั้งเวลาและข้อจำกัดในบางเรื่อง สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ทองม้วน ศรีเจริญ (2552 : 68) พบว่า คณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐานปัจจุบันส่วนใหญ่ มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียนค่อนข้างน้อย สาเหตุสำคัญเนื่องมาจาก คณะกรรมการบางส่วนยังขาดความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการ และสภาพความเป็นอยู่ ด้านเศรษฐกิจที่เป็นปัญหาของสังคมไทย ส่งผลให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานต้องใช้เวลาส่วนใหญ่ในการทำมาหากิน ไม่มีเวลาพอที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเท่าที่ควร นอกจากนี้ยัง สอดคล้องกับ ไพบุลย์ คนเสงี่ยม (2547 : 89) ได้กล่าวถึงสภาพและปัญหาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา พบว่า อยู่ในระดับมาก และ ปัญหาการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาก็อยู่ในระดับมากเช่นกัน นอกจากนี้ ศุภมาศ การเกตุ (2546 : 91 ; อ้างถึงในทองม้วน ศรีเจริญ. 2552 : 68) ได้สรุปถึงปัญหา และ อุปสรรคต่อการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ต่อการจัดการศึกษาว่า มีปัญหาใน 2 ด้าน คือ ด้านตัวคณะกรรมการ และด้านโรงเรียน โดยด้านคณะกรรมการพบปัญหาคือการไม่รับบทบาทหน้าที่ของตนเอง การไม่มีเวลาว่างพอต่อการร่วมกิจกรรมต่างๆที่โรงเรียนจัด และ การที่ไม่ได้เป็นคนในพื้นที่ที่โรงเรียนตั้งอยู่ ส่วนในด้านโรงเรียนพบปัญหา คือ โรงเรียนจัดให้มีการประชุมของคณะกรรมการน้อยครั้งเกินไป และผู้บริหารโรงเรียน คณะครูไม่ค่อยให้ความสำคัญกับชุมชน ดังนั้นคณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐานในฐานะที่เป็นกรรมการบริหารสถานศึกษา ซึ่งเป็นบุคคลที่มีบทบาทในการบริหารการศึกษาในทุกๆ ด้านจึงควรหันมาให้ความสนใจในการบริหารการศึกษามากยิ่งขึ้น เพื่อร่วมแก้ปัญหาในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาให้มีคุณภาพอย่างแท้จริง โดยให้ผู้แทนของ แต่ละองค์กร มีบทบาท มีส่วนร่วมในการบริหารงาน เพื่อความเข้มแข็ง และ คุณภาพของประชากรในท้องถิ่นของตนเอง

จากความเป็นมา และความสำคัญของปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยในฐานะครู จึงมีความสนใจ ที่จะศึกษาบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีต่อการบริหารการจัดการศึกษา ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาโรงเรียน การวางแผน การบริหาร และการจัดการในการมีส่วนร่วม ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานต่อการจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีต่อการบริหารการจัดการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นผู้แทน ภายในสถานศึกษา และผู้แทนภายนอกสถานศึกษา เกี่ยวกับบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน ที่มีต่อการบริหารการจัดการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษารoles บทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีต่อการบริหารการจัดการศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 ผู้วิจัยนำเสนอรายละเอียดตามหัวข้อ

ดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้ คือ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 ปีการศึกษา 2555 จำนวน 2,286 คน จำแนกเป็น คณะกรรมการสถานศึกษาที่เป็นผู้แทนภายในสถานศึกษา จำนวน 36 คน และผู้แทนภายนอกสถานศึกษา จำนวน 274 คน

กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ จำนวน 310 คน แบ่งเป็นคณะกรรมการสถานศึกษาที่เป็นผู้แทนภายในสถานศึกษา จำนวน 36 คน และผู้แทนภายนอกสถานศึกษา จำนวน 274 คน โดยได้จากการกำหนดขนาดตัวอย่างตามตารางของ เครจซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan. 1970; อ้างถึงใน ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์. 2542 : 148-149) หลังจากนั้นทำการสุ่มเป็นชั้นภูมิอย่างมีสัดส่วน (Proportional Stratified Random Sampling) โดยใช้ สถานภาพตำแหน่งที่เป็นผู้แทนภายในสถานศึกษา และภายนอกสถานศึกษาเป็นชั้นภูมิ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถาม โดยศึกษาหลักเกณฑ์และวิธีการสร้างเครื่องมือจากเอกสาร บทความ และรายงาน การวิจัย นำแบบสอบถามที่ได้จากการตรวจสอบแก้ไขจากผู้เชี่ยวชาญ และอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ทำการตรวจสอบ แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข และ เสนอให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์พิจารณาอีกครั้ง แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ แล้วนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา ตามวิธีของครอนบาค ได้ค่าความเชื่อมั่น ทั้งฉบับเท่ากับ .984

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ขออนุญาตจากสำนักบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ เพื่อขอความอนุเคราะห์จากผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 ในการออกหนังสือขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม จากการสุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้
2. การเก็บข้อมูล ผู้วิจัยได้จัดส่งหนังสือขอความร่วมมือจากผู้อำนวยการสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมาเขต 7 พร้อมแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่างที่ได้จากการสุ่มคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีการศึกษา 2555 จำนวนทั้งสิ้น จำนวน 331 คน
3. ติดตามเก็บรวบรวมแบบสอบถามที่ไม่ได้คืนด้วยตัวเอง
4. เก็บรวบรวมแบบสอบถามที่ได้รับคืนมา ผลปรากฏว่าแบบสอบถามจำนวน 331 ฉบับ เก็บรวบรวม

มาได้จำนวน 310 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 93.66

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการโดยตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามแต่ละฉบับ แล้วดำเนินการประมวลผลด้วยคอมพิวเตอร์ โปรแกรมสำเร็จรูป เพื่อการวิเคราะห์ข้อมูล โดยได้ดำเนินการดังนี้

1. การศึกษาข้อมูลทั่วไปของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน วิเคราะห์ด้วยการแจกแจงความถี่ ร้อยละ เสนอข้อมูลเป็นตารางแสดงจำนวน และร้อยละ
2. การศึกษาระดับความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เกี่ยวกับบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานกับการจัดการศึกษา วิเคราะห์ด้วยการหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เสนอข้อมูลเป็นตารางประกอบความเรียง
3. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เกี่ยวกับบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีต่อการบริหารการจัดการศึกษา โดยจำแนกตามคณะกรรมการสถานศึกษาที่เป็นผู้แทนภายในสถานศึกษา และภายนอกสถานศึกษา โดยการทดสอบค่าที (t-test Independent)

สรุปผลการวิจัย

1. ผลจากการศึกษาบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีต่อการบริหารการจัดการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีบทบาทมากที่สุด ได้แก่ ด้านการบริหารงานทั่วไป รองลงมาคือด้านงบประมาณ ด้านวิชาการ และ ด้านการบริหารงานบุคคล
2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาเกี่ยวกับ บทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีต่อการบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 โดยจำแนกคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นผู้แทนภายในสถานศึกษา และผู้แทนภายนอกสถานศึกษา พบว่า โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกด้าน

อภิปรายผลการวิจัย

1. จากการศึกษาบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีต่อการบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมาเขต 7 พบว่า บทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีต่อการบริหารงาน 4 ด้าน คือด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารงานทั่วไป โดยภาพรวม และรายด้าน มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกด้าน ทั้งนี้เนื่องมาจาก คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 ให้ความสำคัญ ต่อการบริหารสถานศึกษา ส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งอาจเนื่องมาจากมีประสบการณ์ในการทำหน้าที่ และมีการประชุมทำความเข้าใจจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ทำให้ทราบถึงแนวทางการกระจายอำนาจการบริหาร และบทบาทหน้าที่ที่ชัดเจนยิ่งขึ้น รวมทั้งผู้อำนวยการสถานศึกษา และครู เห็นความสำคัญของคณะกรรมการสถานศึกษา

ขั้นพื้นฐาน ตามแนวทางการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาให้คณะกรรมการ สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษา และสถานศึกษา ตามกฎกระทรวง กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ. 2550 ที่เน้นการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ในด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านบริหารงานทั่วไป ให้แก่สถานศึกษา เน้นการกระจายอำนาจการบริหารจัดการ การศึกษาโดยคำนึงถึงความพร้อม ความเหมาะสม ความเป็นอิสระและความคล่องตัวในการบริหารจัดการศึกษา มุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชน เพื่อเพิ่มคุณภาพและประสิทธิภาพให้แก่สถานศึกษาสอดคล้องกับงานวิจัยของ นิรุทธิ์ เสงีนา (2554 : 110) ได้วิจัยเรื่องความคาดหวังของคณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐานที่มีต่อการบริหาร การจัดการศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 โดยผลการวิจัยพบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีความคาดหวังต่อการบริหารการจัดการศึกษาในด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับราตรี อัจฉิง (2554 : 91) ได้วิจัยเรื่อง การศึกษาความคิดเห็นของผู้แทนผู้ปกครองนักเรียนในคณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐานที่มีต่อสภาพการบริหารงานของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 2 โดย ผลการวิจัย พบว่า ความคิดเห็นของผู้แทนผู้ปกครองนักเรียนในคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีต่อสภาพ การบริหารงานของสถานศึกษา ในด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงานงบประมาณ ด้านการบริหารงาน บุคคล และด้านการบริหารงานทั่วไป โดยภาพรวม และ รายด้านมีการปฏิบัติ อยู่ในระดับมาก รวมทั้งสอดคล้องกับ งานวิจัยของอำนาจ พุทธชาติ (2546 : 136) ได้วิจัยเรื่อง การศึกษาความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐานที่มีต่อการปฏิรูปการบริหาร ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ ผลการวิจัย พบว่า กรรมการสถานศึกษาที่เป็นผู้บริหารโรงเรียน ผู้แทนครู และกรรมการจากภายนอกสถานศึกษา มีความคิดเห็นต่อการปฏิรูปการบริหารโรงเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก

2. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีต่อการบริหาร การจัดการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 โดยจำแนก คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นผู้แทนภายในสถานศึกษาและผู้แทนภายนอกสถานศึกษา โดยรวมและ รายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกด้าน คือ ด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และ การบริหารงานทั่วไป โดยคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานผู้แทนภายในโรงเรียน มีบทบาทมากกว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานภายนอกโรงเรียนทุกด้าน ซึ่งเกิดจากคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่เป็นผู้แทนภายในสถานศึกษา เป็นผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้ และการบริหารงานทั้ง 4 ด้าน โดยตรง จึงมีความรู้ความเข้าใจและตระหนักถึงความสำคัญของบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษา ได้ดีกว่า สอดคล้องกับงานวิจัยของอำนาจ พุทธชาติ (2546 : 139) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาความคิดเห็น ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีต่อการปฏิรูปการบริหารในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงาน การประถมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ ผลการวิจัย พบว่า การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ผู้แทนครู และกรรมการจากภายนอกสถานศึกษาที่มีต่อการปฏิรูปการบริหารในโรงเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05 โดยผู้บริหารโรงเรียนมีความคิดเห็นมากกว่ากรรมการจากภายนอกสถานศึกษา และสอดคล้องกับแว นวิรุฬห์เลิศ (2546 : 99-100) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และ มาตรฐานการบริหารของโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชุมพร พบว่า การมีส่วนร่วมของ

คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามความคิดเห็นของผู้แทนทุกกลุ่ม โดยภาพรวมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 รวมทั้งสอดคล้องกับงานวิจัยของวัลลภ บุญกิตติเจริญ (2547 : 87-88) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในสถานศึกษา สังกัดจังหวัดฉะเชิงเทรา ใน 4 งาน คือ การบริหารวิชาการ การบริหารงานงบประมาณ การบริหารงานบุคคล การบริหารทั่วไป เมื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานแล้ว พบว่า แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะในการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 ด้านวิชาการ ซึ่งผลจากการวิจัย พบว่า การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่นแก่สถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ดังนั้น การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา หรือ หลักสูตรท้องถิ่น ควรมีการประชุม ปรึกษาหารือ กับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และชุมชนในทุกๆ ด้าน เพื่อให้หลักสูตรท้องถิ่น ตรงตามความต้องการของท้องถิ่น สามารถพัฒนาในด้านการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ และพบว่าด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายใน และมาตรฐานการศึกษา มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด โรงเรียนควรมีการปรับปรุง และพัฒนาในเรื่องนี้ โดยให้ความสำคัญกับคณะกรรมการสถานศึกษาให้มากขึ้น

1.2 ด้านงบประมาณ ซึ่งผลจากการวิจัย พบว่า การอนุมัติการใช้จ่ายงบประมาณที่ได้รับการจัดสรร มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ดังนั้น การอนุมัติงบประมาณในการใช้จ่ายตามโครงการของสถานศึกษา มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง การอนุมัติงบประมาณควรให้เหมาะสมกับความต้องการของสถานศึกษาจริงๆ และให้ประโยชน์แก่นักเรียนมากที่สุด และการใช้จ่ายงบประมาณ ควรมีการติดตาม ตรวจสอบได้ อย่างโปร่งใส ส่วนด้านที่มีค่าน้อยที่สุด คือ ด้านการกำกับ ติดตาม การทำบัญชีการเงินได้ถูกต้อง และเป็นปัจจุบัน โรงเรียนควรให้คณะกรรมการสถานศึกษามีบทบาทในเรื่องการตรวจสอบ การติดตาม เพื่อให้เป็นปัจจุบัน และโปร่งใสในเรื่องการใช้งบประมาณ

1.3 ด้านการบริหารงานบุคคล ผลจากการวิจัย พบว่า วางแผนจัดสรรอัตรากำลังข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษา มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ดังนั้น การวางแผนจัดสรรอัตรากำลังครู แสดงว่ามีความสำคัญอย่างยิ่ง โดยเฉพาะการวางตัวบุคคลเข้าทำงานให้ตรงกับความรู้ ความสามารถ ก็จะทำให้ นักเรียนได้รับประโยชน์สูงสุด องค์กรก็จะได้บุคคลที่มีความสามารถทำงานตรงตามความสามารถของตนเอง และพบว่าด้านการประเมินผลการปฏิบัติงานของข้าราชการครู และ บุคลากรทางการศึกษา มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด อาจเป็นไปได้ว่าในการประเมินการปฏิบัติงาน ของข้าราชการครู คณะกรรมการสถานศึกษาอาจไม่ว่าง หรือ โรงเรียนอาจมีความเกรงใจทำให้ไม่ได้เชิญคณะกรรมการสถานศึกษามาร่วมประเมินด้วย โรงเรียนควรให้คณะกรรมการสถานศึกษามีบทบาทมากขึ้น เพื่อความยุติธรรม และเป็นขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานแก่ข้าราชการครูด้วย

1.4 ด้านการบริหารงานทั่วไป ผลจากการวิจัย พบว่า มีบทบาทในการวางแผน พัฒนาด้านอาคารสถานที่ และบริเวณของสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ดังนั้น แสดงว่าคณะกรรมการสถานศึกษามีบทบาทมากในการพัฒนาด้านอาคาร สถานที่ ให้มีความร่มรื่น น่าดู น่าอยู่ และน่าเรียน นักเรียนก็จะเรียนอย่างมีความสุข และทำให้กิจกรรมการเรียนการสอนเกิดประสิทธิภาพมากที่สุดและพบว่า ด้านการให้ความร่วมมือในการสำรวจข้อมูลต่างๆ ของสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ซึ่งในการให้ความร่วมมือด้านการสำรวจต่างๆ นั้น โรงเรียนควรให้ความสำคัญกับคณะกรรมการสถานศึกษาให้มาก ควรส่งเสริมให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเห็นถึงความสำคัญ และมีการพัฒนาในเรื่องนี้ต่อไปเรื่อยๆ

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาโดยการทำวิจัยเชิงคุณภาพ เกี่ยวกับบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการบริหารงาน 4 ด้านคือ ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารงานทั่วไป โดยเฉพาะ

2.2 ควรมีการเปรียบเทียบการดำเนินงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นผู้แทนภายในสถานศึกษา และผู้แทนภายนอกสถานศึกษา เปรียบเทียบสถานศึกษาขนาดใหญ่ และสถานศึกษาขนาดเล็ก

2.3 ควรมีการศึกษาความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีต่อการบริหารการจัดการศึกษาของสถานศึกษาขนาดใหญ่ และสถานศึกษาขนาดเล็ก

กิตติกรรมประกาศ ผู้วิจัยขอขอบคุณมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ที่อนุญาตให้ได้มีโอกาสทำงานวิจัยในครั้งนี้ ขอขอบคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประเสริฐ ภูเงิน ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก และ ดร.เผ่าพงษ์พัฒน์ บุญเกษมน์ ที่ปรึกษาร่วม ที่ให้คำปรึกษา แนะนำ ตรวจสอบแก้ไข จนประสบความสำเร็จในการทำวิทยานิพนธ์ ขอขอบคุณผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหนองน้ำขุ่น ที่อนุญาตให้เข้าศึกษาต่อ ขอขอบคุณคณะครูโรงเรียนบ้านหนองน้ำขุ่น เพื่อนนักศึกษา สาขาวิชาการบริหารการศึกษา รุ่น 17 ทุกท่าน และครอบครัวที่เป็นกำลังใจในการทำงานจนประสบผลสำเร็จ และได้งานวิจัยที่เป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2545). “พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2545”. **ราชกิจจานุเบกษา**. เล่ม 124 ตอนที่ 24 ก. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- ทองม้วน ศรีเจริญ. (2552). การศึกษาปัญหาและความต้องการการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานอำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). บุรีรัมย์ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- นิรุทธิ์ เส็งนา. (2554). ความคาดหวังของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีต่อการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์เขต 1. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). บุรีรัมย์ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- ไพบุลย์ คนเสี้ยม. (2547). สภาพและปัญหาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). นครนายก : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ราตรี อาจวง. (2554). การศึกษาความคิดเห็นของผู้แทนผู้ปกครองนักเรียนในคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีต่อสภาพการบริหารงานของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 2. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). บุรีรัมย์ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- วัลลภ บุญกิตติเจริญ. (2547). การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในสถานศึกษา สังกัดจังหวัดฉะเชิงเทรา. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). ฉะเชิงเทรา : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์.

- แวน วิรุฬห์เลิศ. (2546). การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และมาตรฐานการบริหารโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชุมพร. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ศุภมาศ การเกตุ. (2546). การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานประจำโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดพิษณุโลก. กรุงเทพฯ. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- อำนาจ พุทธชาติ. (2546). การศึกษาความคิดเห็นของกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีต่อการปฏิรูปการบริหารในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). บุรีรัมย์ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.